

УДК 351.87(438)

О.С. ПРОНЕВИЧ, докт. юрид. наук, проф.,
Науково-дослідний інститут Національної академії прокуратури України

ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПРОКУРАТУРИ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІЙ ТРАДИЦІЇ

Ключові слова: корупція, кримінальне переслідування, служба державного обвинувачення, прокуратура, спеціалізована антикорупційна прокуратура, антикорупційна спеціалізація прокурорів

Корупція є негативним соціально-правовим феноменом, що полягає у неправомірному використанні посадовою особою владних повноважень (дискреційної влади) з метою отримання економічного прибутку (ренти). Корупція складає суттєву загрозу для національної безпеки та поступального розвитку суспільства. Висока корумпованість бюрократичного апарату неминує спричиняє зниження політичної легітимності інституту публічної влади, корозію основоположних суспільних відносин, девальвацію конституційних ліберальних цінностей, занепад суспільної моралі, зниження якості життя громадян, поширення організованої злочинності. Одним із пріоритетів сучасної держави є визначення і закріплення цивілізованих засад функціонування державної системи протидії корупції, встановлення правових процедур застосування антикорупційних механізмів превентивного та репресивного впливу, артикуляції та легітимізації високих морально-етичних імперативів професійної діяльності суб'єктів владних повноважень тощо. Вагомим здобутком у зазначеній царині стала ухвала Верховною Радою України у жовтні 2014 році низки антикорупційних законодавчих актів (зокрема, Законів України «Про Національне антикорупційне бюро України» [1], «Про запобігання корупції» [2], «Про засади

антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки» [3] та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо визначення кінцевих вигодоодержувачів юридичних осіб та публічних діячів» [4]).

Новелізація вітчизняного антикорупційного законодавства об'єктивно зумовлює суттєву інституційно-функціональну трансформацію прокуратури. Упродовж останнього часу в Україні сформувалася консолідована суспільна позиція щодо необхідності запровадження антикорупційної спеціалізації прокурорів. Результати цієї дискусії значною мірою були враховані при ухвалі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції» від 12.02.2015 року [5]. Цим Законом внесено зміни до ст.17-1 Закону України «Про прокуратуру» від 05.11.1991 року щодо призначення Генеральним прокурором України прокурорів Національного антикорупційного бюро України для здійснення нагляду за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування, яке здійснюється детективами Національного антикорупційного бюро України [6]. Натомість новелізація Закону України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 року полягає в інституціоналізації спеціалізованої антикорупційної прокуратури як складової системи прокуратури України. Відповідно до ч.5 ст.8 цього Закону, на Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру як структурний підрозділ Генеральної прокуратури України покладаються такі функції: здійснення нагляду за додержанням законів під час проведення досудового розслідування, яке здійснюється Національним антикорупційним бюро України; підтримання державного обвинувачення у відповідних провадженнях; представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, передбачених цим Законом і пов'язаних із корупційними або пов'язаними з корупцією правопорушеннями. Згідно зі ст.8¹ Закону України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 року, визначено особливості організації і діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (призначення

прокурорів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури на підставі результатів відкритого конкурсу, підпорядкування керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури безпосередньо Генеральному прокурору України, розташування Спеціалізованої антикорупційної прокуратури в службових приміщеннях Національного антикорупційного бюро України або в службових приміщеннях Генеральної прокуратури України (регіональної чи місцевої прокуратури), які розташовані окремо від інших службових приміщень, розміщення територіальних філій Спеціалізованої антикорупційної прокуратури у тих самих місцях, в яких розташовані територіальні управління Національного антикорупційного бюро України, тощо) [7]. У контексті запровадження інституту антикорупційної прокуратури в Україні виняткового значення набуває вивчення відповідного позитивного зарубіжного досвіду.

Станом на теперішній час у вітчизняній правничій науці не сформувалася традиція системного осмислення правового феномена спеціалізованої антикорупційної прокуратури, що об'єктивно зумовлено відсутністю до недавня цього інституту у вітчизняному законодавстві та нерозвиненістю компаративних досліджень проблем організації роботи та управління в органах прокуратури. Тому мета статті полягає у з'ясуванні специфіки правової природи спеціалізованої антикорупційної прокуратури та аналізі позитивного досвіду окремих європейських країн щодо інституційно-правового забезпечення діяльності спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

Міжнародні антикорупційні конвенції визначають чотири засадничі умови забезпечення ефективності спеціалізованих антикорупційних органів, а саме: спеціалізацію; незалежність; професійну підготовку та достатні (адекватні) ресурси. Полісемантична категорія «спеціалізація» розглядається науковцями як «розподіл праці у виробничій або управлінській сферах діяльності», «виконання однорідних трудових операцій працівником в рамках технологічної організації виробництва», «набуття додаткових спеціальних знань і навичок» тощо. Спеціалізація антикорупційних органів тлумачиться крізь призму виокремлення автономних вузькопрофільованих

служб, наділення персоналу спеціальними повноваженнями у сфері протидії корупції, запровадження спеціальної підготовки кадрів. Міжнародно-правові акти містять загальні засади створення спеціалізованих антикорупційних правоохоронних органів, однак уніфікованих форм спеціалізації не встановлюють. Як правило, антикорупційна спеціалізація забезпечується на рівні існуючих державних суб'єктів правоохоронної діяльності, однак в країнах з перехідною економікою часто утворюються самостійні спеціалізовані інституції з протидії корупції. Фахівці наголошують, що виокремлення спеціалізованих антикорупційних правоохоронних органів в умовах глибокої суспільної трансформації зазвичай зумовлюється високим рівнем корумпованості державного апарату та відбувається під тиском донорських і міжнародних організацій [8, с.6–7]. Комплексний аналіз зарубіжних антикорупційних інституційно-функціональних моделей дає можливість виокремити три типи державних інституцій антикорупційної спрямованості, а саме: багатоцільових державних агентств, уповноважених на реалізацію низки функцій у сфері протидії корупції; спеціалізованих антикорупційних служб у складі правоохоронних органів; самостійних профільних антикорупційних інституцій. У провідних європейських країнах найбільшого поширення набула друга модель, що передбачає створення автономних спеціалізованих антикорупційних служб у складі поліції (наприклад, Центральне управління боротьби з корупцією федеральної поліції Бельгії, Національне управління з розслідування і кримінального переслідування злочинів у сфері економіки та навколишнього середовища Національного директорату поліції Норвегії тощо) або прокуратури.

Необхідність запровадження антикорупційної спеціалізації прокурорів закріплена в низці міжнародних актів, а саме: ст.36 Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції (наголошено на обов'язку держави щодо створення спеціалізованого органу чи органів, уповноважених на боротьбу з корупцією за допомогою правоохоронних заходів, спроможних виконувати свої функції самостійно, без будь-якого неналежного впливу [9]); ст.20 Кримінальної конвенції Ради Євро-

пи про кримінальну відповідальність за корупцію від 27.01.1999 року № ETS 173 (визначена необхідність забезпечення спеціалізації персоналу і органів у сфері боротьби з корупцією; у пояснювальному меморандумі до Конвенції визнана пріоритетність забезпечення спеціалізації та незалежності осіб чи органів, відповідальних за протидію корупції, які повинні «мати адекватні знання і юридичні й матеріальні засоби для отримання та централізованого використання інформації, необхідної для запобігання і виявлення корупції» [10]); п.8 Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи № (2000)19 «Роль прокуратури в системі кримінальної юстиції» (констатовано, що спеціалізація повинна розглядатися як пріоритетний напрям організації прокуратури, навчання і професійної діяльності прокурорів) [11]; п.4 рекомендації Україні в рамках Стамбульського плану дій по боротьбі з корупцією Антикорупційної мережі для Східної Європи та Центральної Азії Організації економічного співробітництва та розвитку від 21.01.2004 року (перспектива інституціоналізації спеціалізованої антикорупційної прокурорської служби розглядалася у контексті визнання необхідності створення національного антикорупційного органу) [12]; пп.86–87 звіту групи держав проти корупції Ради Європи (ГРЕКО) в рамках об'єднаних першого та другого раундів оцінювання України 2007 року (наголошено на потребі «спеціалізації на ширшій основі» у «ситуації, коли Україна фактично вражена корупцією на всіх рівнях», а також важливості зосередження прокуратури на здійсненні кримінального переслідування та підвищенні компетентності працівників прокуратури [13, с.8]). У Концепції реформування кримінальної юстиції України йшлося про спеціалізацію прокурорів (державних обвинувачів) з кримінального переслідування корупційних правопорушень [14].

Станом на теперішній час в окремих європейських країнах антикорупційна спеціалізація прокурорів запроваджена. Найбільш показовим є іспанський досвід інституціонування спеціалізованої антикорупційної прокурорської служби. Прокуратура Іспанії є складовою судової влади і користується функціональною автономією як служба державного обвинува-

чення. Відповідно до ч.1 ст.124 Конституції Іспанії визначено, що завданням служби державного обвинувачення є сприяння відправленню правосуддя з метою захисту законності, прав громадян і захищених законом суспільних інтересів шляхом вжиття заходів на підставі закону або за запитом зацікавленої сторони, а також забезпечення незалежності судів і захисту в них суспільного інтересу. Згідно з ч.2 ст.124 Конституції Іспанії, служба державного обвинувачення здійснює повноваження через свої органи відповідно до принципів єдності, ієрархічної залежності, законності та неупередженості [15]. Примітно, що ліберальна конституційно-правова доктрина не визнає абсолютного характеру принципів єдності та ієрархічної залежності органів прокуратури та наголошує на їх підпорядкованості конституційним принципам законності та неупередженості. Як наслідок, принципи єдності та ієрархічної залежності застосовуються у повсякденній службовій діяльності прокуратури у мірі, необхідній для забезпечення неухильного додержання закону та професійної неупередженості прокурора. Відповідно до ст.12 органічного Закону Іспанії «Про Службу державного обвинувачення» від 1981 року закріплено вичерпний перелік органів Служби державного обвинувачення, що включає спеціалізовані служби прокурорів, - Службу державного обвинувачення з протидії незаконному обігу наркотиків та Службу державного обвинувачення з протидії корупції та організованій злочинності [16, с.175]. Законом передбачена значна автономія антикорупційної прокурорської служби у межах прокурорського відомства. Керівником Служби державного обвинувачення з протидії корупції та організованій злочинності є головний прокурор, який призначається урядом за поданням Генерального прокурора після узгодження з Радою Генерального прокурора. Спеціальні прокурори призначаються за аналогічною процедурою. Для здійснення кримінального переслідування за окремими провадженнями Генеральним прокурором можуть залучатися прокурори з інших прокурорських служб («делеговані прокурори спеціалізованої антикорупційної прокуратури»). Делеговані прокурори призначаються Генеральним

прокурором за поданням головного прокурора Служби державного обвинувачення з протидії корупції та організованій злочинності за згоди територіального головного прокурора та ради прокурорів. Функціональна інтеграція делегованих прокурорів до антикорупційної прокурорської служби має тимчасовий характер, оскільки вони здійснюють свою діяльність в «дуалістичній сфері компетенції» (сфера компетенції спеціалізованої прокуратури переплітається з територіальною сферою компетенції прокуратур, де вони працюють на постійній основі). У складі Служби державного обвинувачення з протидії корупції та організованій злочинності перебувають спеціалізовані підрозділи судової поліції та група експертів. Спеціальні прокурори забезпечують процесуальне керівництво досудовим розслідуванням та підтримання державного обвинувачення в суді. Відповідно до ч.4 ст.19 органічного Закону Королівства Іспанії «Про Службу державного обвинувачення» компетенція Служби державного обвинувачення з протидії корупції та організованій злочинності включає кримінальне переслідування таких злочинів («провадження у справах особливої ваги»): злочинів, пов'язаних з торгівлею впливом; посадових злочинів; злочинів, пов'язаних з розкриттям або неналежним використанням таємної інформації; злочинів, пов'язаних з хабарництвом; незаконного підприємництва державних службовців; злочинів, пов'язаних з банкрутством; відмивання грошей; корупційних діянь у міжнародних комерційних трансакціях; корупційних злочинів в приватному секторі тощо [16, с.184]. Кримінальне провадження може бути розпочато антикорупційною прокурорською службою як на підставі внутрішньої інформації, так й за заявою приватної особи або державної інституції. У випадку безумовної належності справи до компетенції Прокурорської служби проти корупції та організованої злочинності для початку слідчих дій додаткової постанови Генерального прокурора не потребується. Якщо існує необхідність встановлення особливої важливості правопорушення, головний прокурор Служби державного обвинувачення з протидії корупції та організованої злочинності запитує згоди Генерального прокурора на по-

чаток досудового розслідування. Генеральний прокурор повинен керуватися законодавчо визначеними критеріями (водночас зауважимо, що Генеральний прокурор може делегувати антикримінальній прокурорській службі право провадження у конкретній справі, яка формально не відноситься до справ особливої ваги).

Своєрідним аналогом іспанської спеціалізованої прокурорської антикорупційної служби є створений у вересні 2002 року Національний антикорупційний директорат у системі прокуратури при Вищому касаційному суді Румунії. Компетенція директорату полягає у кримінальному переслідуванні корупційних злочинів «середнього та високого рівня». Вона визначається на основі трьох базових критеріїв, а саме: посади особи, яка підозрюється у вчиненні корупційного злочину; розміру завданої шкоди від злочину; вартості предмету корупційного злочину. Як наслідок, до компетенції директорату віднесено такі корупційні злочини: корупційні правопорушення (активне та пасивне хабарництво, отримання незаконних переваг, торгівля впливом), якщо вартість хабара становить понад 10 тис. євро; правопорушення, прирівняні до корупції (економічно-фінансові правопорушення, що прирівняні до корупції), якщо розмір завданої шкоди становить понад 200 тис. євро; вищезазначені дві категорії злочинів незалежно від розміру хабара та завданої шкоди, якщо вони вчинені особами, які займають високі державні посади (парламентарі, члени уряду, судді, прокурори, члени Вищої ради магістратури, офіцери поліції, адвокати, префекти мери муніципалітетів тощо); злочини проти фінансових інтересів європейських спільнот незалежно від розміру завданої шкоди; економічні злочини (ухилення від сплати податків, контрабанда, зловживання повноваженнями, шахрайство), якщо завдана шкода становить понад 1 млн. євро. Оперативне керівництво цим спеціалізованим прокурорським органом здійснює головний прокурор Національного антикорупційного директорату, підпорядкований Генеральному прокурору прокурорської служби при Вищому касаційному суді Румунії. Керівний склад Національного антикорупційного директорату призначається указом Президента Румунії на підставі подання

міністра юстиції після отримання висновку Вищої ради магістратури. Статус головного прокурора Національного антикорупційного директорату еквівалентний статусу першого заступника Генерального прокурора Румунії. Національний антикорупційний директорат наділений значною автономією. Так, головний прокурор Національного антикорупційного директорату уповноважений самостійно приймати рішення щодо внутрішньої організаційної структури директорату, а також брати участь у вирішенні питань кадрового забезпечення (призначення прокурорів, залучення працівників судової поліції Національного антикорупційного директорату для виконання слідчих дій за вказівкою спеціальних прокурорів тощо). Директорат має фінансову автономію (бюджет директорату виокремлено в складі видатків на прокуратуру державного бюджету). Загальне керівництво антикорупційною прокуратурою здійснює міністр юстиції. Водночас зауважимо, що як міністр юстиції, так й Вища рада магістратури, що є органом професійного самоврядування магістрів (прокурорів і суддів), позбавлені можливості інтервенції в процесуальну діяльність спеціального прокурора [13, с.11–28].

Шведська антикорупційна прокурорська модель полягає у виокремленні спеціалізованого Національного антикорупційного відділу в складі прокуратури Швеції. Створений у 2003 році рішенням Генерального прокурора Швеції Національний антикорупційний відділ має загальнонаціональну юрисдикцію. Прокурори Національного антикорупційного відділу забезпечують кримінальне переслідування корупційних злочинів, вчинених на території усієї країни (щоправда, кримінальне процесуальне законодавство допускає, що у виняткових випадках окремими справами про дрібну корупцію можуть займатися місцеві прокурори). Штат Національного антикорупційного відділу складають прокурори та експерти з фінансових питань. Реалізуючи передбачені законодавством повноваження щодо кримінального переслідування корупційних злочинів та осіб, причетних до їх вчинення, Національний антикорупційний відділ активно взаємодіє зі спеціальною поліцейською структурою – Національним антикорупційним поліцейським

підрозділом, створеним у 2012 році з метою підвищення ефективності протидії корупції [17]. За необхідності до участі в окремих кримінальних провадженнях залучаються експерти та слідчі Національного бюро економічних злочинів як спеціалізованого органу прокуратури Швеції, юрисдикція якого поширюється на злочини у сфері податків, банкрутства, шахрайства з коштами Європейського Союзу, інсайдерської торгівлі, шахрайства, розкрадання бюджетних коштів та інші злочини.

Хорватська антикорупційна традиція ґрунтується на виокремленні в структурі Державної прокуратури Хорватії автономного спеціалізованого Управління з припинення корупції та організованої злочинності [18]. Цей орган прокуратури було створено відповідно до ухваленого у жовтні 2001 року спеціального Закону Хорватії «Про Управління з припинення корупції та організованої злочинності» (станом на теперішній час чинною є редакція Закону від 30.08.2009 року [19]). Керівник Управління з припинення корупції та організованої злочинності водночас є заступником Генерального прокурора Хорватії. Він призначається на посаду на 4-річний термін Генеральним прокурором Хорватії за погодженням з міністром юстиції та Радою державних прокурорів. Законом передбачена можливість перевірки доброчесності та майнового статусу керівника Управління з припинення корупції та організованої злочинності без попереднього повідомлення під час заміщення цієї посади та упродовж року після звільнення з посади. Спеціальні прокурори призначаються на чотирирічний термін Генеральним прокурором Хорватії за поданням керівника Управління з припинення корупції та організованої злочинності. Кандидати на заміщення посад спеціальних прокурорів повинні скласти державний кваліфікаційний іспит, а також мати досвід роботи не менше 8 років на посаді прокурора, судді або слідчого органу кримінальної поліції. В структурі Управління функціонує п'ять відділів, а саме: відділ кримінального переслідування; відділ розслідувань і документації; відділ міжнародного співробітництва та спільного проведення розслідувань; відділ протидії корупції та зв'язків з громадськістю; відділ розслідування злочинів, пов'я-

заних з легалізацією доходів, отриманих злочинним шляхом. Регіональні представництва Управління розташовано в Спліті, Рієці та Осієку [20]. Законом визначена предметна юрисдикція Управління з припинення корупції та організованої злочинності, що охоплює корупційні злочини (отримання/давання хабара в публічному секторі; отримання/давання хабара в приватному секторі; зловживання впливом; зловживання службовими повноваженнями; зловживання при проведенні процедур банкрутства; недобросовісна конкуренція у сфері зовнішньоторговельних операцій) та деякі інші кримінальні правопорушення (тиск на посадових осіб, які беруть участь у відправленні правосуддя; легалізація доходів, отриманих злочинним шляхом; перешкоджання збиранню доказів; напад на посадову особу, якщо такий злочин був вчинений у зв'язку з дією, що містить ознаки корупції або вчинений організованою злочинною групою).

Антикорупційна спеціалізація прокурорів також існує в Австрії (Центральне державне представництво з питань переслідування економічних злочинів і корупції Вищого державного представництва Австрійської Республіки [21, с.155–156]), Литві (Слідчий департамент по боротьбі з організованою злочинністю і корупцією Генеральної прокуратури Литовської Республіки [13, с.29–79]), Молдові (відповідно до ч.2 ст.25 Закону Республіки Молдова «Про прокуратуру» «антикорупційна прокуратура спеціалізується на боротьбі з корупційними злочинами та здійснює свої повноваження на всій території країни» [22]), Азербайджані (Департамент по боротьбі з корупцією Генеральної прокуратури Азербайджану [23, с.117]).

Резюмуючи, зазначимо, що однією з тенденцій еволюції інституту прокуратури (державної служби обвинувачення) багатьох європейських країн є виокремлення спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Поява цього правового феномена об'єктивно зумовлена прагненням суспільства створити ефективний державний антикорупційний механізм кримінального переслідування корупційних злочинів та осіб, які їх вчинили. Необхідність антикорупційної спеціалізації прокурорів обґрунтована в низці міжнародно-правових актів, де акцентовано наголошується на важливості авто-

номізації спеціалізованої антикорупційної прокуратури, гарантування незалежності антикорупційних прокурорів, наділення їх спеціальними процесуальними повноваженнями у сфері протидії корупції, запровадження спеціальної підготовки кадрів, забезпечення належного рівня ресурсного забезпечення. Компаративний аналіз зарубіжної теорії та практики прокурорської діяльності дає підстави стверджувати, що легітимізація спеціалізованої антикорупційної прокуратури в окремих європейських країнах континентальної правової системи ґрунтувалася на правовому постулаті ліберальної конституційно-правової доктрини щодо невизнання абсолютного характеру засад єдності та ієрархічної залежності органів прокуратури та їх похідності від конституційних принципів верховенства права, законності та незалежності. Як наслідок, було запроваджено значною мірою уніфіковану інституційно-функціональну модель спеціалізованої антикорупційної прокуратури, характерними ознаками якої є: високий рівень автономності служби; загальнонаціональна юрисдикція; децентралізований порядок призначення і високий внутрішньовідомчий статус керівника; наявність науково обґрунтованої та прозорої процедури відбору персоналу; здійснення регулярних перевірок доброчесності та майнового статусу антикорупційних прокурорів; законодавче закріплення предметної юрисдикції служби, що передбачає здійснення кримінального переслідування корупційних злочинів «середнього та високого рівня»; запровадження спеціальних програм навчання працівників; активна взаємодія із спеціалізованими поліцейськими органами і експертами; фінансова автономія служби тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» : від 14.10.2014 р., № 1698–VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>.
2. Закон України «Про запобігання корупції» : від 14.10.2014 р., № 1700–VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

3. Закон України «Про засади антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 року» : від 14.10.2014 р., № 1699-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1699-18>.

4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо визначення кінцевих вигодоодержувачів юридичних осіб та публічних діячів» : від 14.10.2014 р., № 1701-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1701-18>.

5. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції» : від 12.02.2015 р., № 198-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/198-19/page2>.

6. Закон України «Про прокуратуру» : від 05.11.1991 р., № 1789-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1789-12>.

7. Закон України «Про прокуратуру» : від 14.10.2014 р., № 1697-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1697-18/page>.

8. Спеціалізовані інституції з боротьби проти корупції: огляд моделей. – Париж : Організація економічного співробітництва і розвитку, 2007. – 131 с.

9. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції : від 31.10.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_c16.

10. Кримінальна конвенція Ради Європи про кримінальну відповідальність за корупцію : від 27.01.1999 р., № ETS 173 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_101.

11. Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи №(2000)19 «Роль прокуратури в системі кримінальної юстиції» / ухвалені на 724-му засіданні заступників міністрів : від 06.10.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1568277&Site=DC>.

12. Рекомендації Україні в рамках Стамбульського плану дій по боротьбі з корупцією Антикорупційної мережі для Східної Європи та Центральної Азії Організації економічного співробітництва та розвитку : від 21.01.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/countries/ukraine/43846543.pdf>.

13. Матеріали міжнародного науково-практичного семінару «Запровадження антикорупційної спеціалізації прокурорів: європейський досвід і перспективи в Україні» : від 08.10.2008 р. – К. : Нац. акад. прокуратури, 2008. – 147 с.

14. Указ Президента України «Концепція реформування кримінальної юстиції України» : від 08.04.2008 р., № 311 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/311/2008>.

15. Конституція Королевства Іспанія : от 27.12.1978 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.domeuropa.eu/leys/23-fales/50-konstitucziya-ispanii?start=9>.

16. Органічний Закон Королівства Іспанії «Про Службу державного обвинувачення» : від 30.12.1981 р., № 50/1981 // Статус органів публічного обвинувачення : міжнародні стандарти, зарубіжне законодавство і пропозиції щодо реформування в Україні / за заг. ред. О. А. Банчука. – К. : Атіка, 2012. – С. 169–219.

17. Обзор хода осуществления Конвенции Организации Объединенных Наций против коррупции в Швеции. Записка секретариата : от 28.05.2014 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/ImplementationReviewGroup/ExecutiveSummaries/V1403538r.pdf>.

18. O Državnom odvjetništvu : zakon HR od 30 lipnja 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_07_76_1833.html.

19. O Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta : zakon HR : od 30 lipnja 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.hr/z/166/Zakon-o-Uredu-za-suzbijanje-korupcije-i-organiziranog-kriminaliteta>.

20. Ustroj Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta [Електронний ре-

сурс]. – Режим доступу: <http://www.dorh.hr/Default.aspx?sec=606>.

21. Федеральний Закон Австрійської Республіки «Про Службу державного представництва» : від 1986 р., № 338/1986 // Статус органів публічного обвинувачення : міжнародні стандарти, зарубіжне законодавство і пропозиції щодо реформування в Україні / за заг. ред. О. А. Банчука. – К. : Атіка, 2012. – С. 155–168.

22. Закон Республики Молдова «О прокуратуре» : от 25.12.2008 г., № 294 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lex.justice.md/ru/331011>.

23. Антикоррупционные реформы в Восточной Европе и Центральной Азии. Достижения и проблемы, 2009–2013 годы. – Париж : ОЭСД, 2013. – 267 с.

Проневич О. С. Институт специализованой антикоррупционной прокуратуры в европейской державно-правовой традиции / О. С. Проневич // Форум права. – 2015. – № 1. – С. 261–268 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2015_1_44.pdf

Стаття присвячена виявленню специфіки правової природи спеціалізованої антикорупційної прокуратури та аналізу позитивного досвіду окремих європейських країн континентальної правової системи щодо інституційно-правового забезпечення діяльності спеціалізованої антикорупційної прокуратури, визначення її предметної юрисдикції. Особлива увага приділена з'ясуванню інституційно-функціональної трансформації вітчизняної прокуратури у контексті новелізації антикорупційного законодавства України, а також сутності міжнародно-правового обґрунтування необхідності запровадження антикорупційної спеціалізації прокурорів.

***

Проневич А.С. Институт специализированной антикоррупционной прокуратуры в европейской государственной-правовой традиции

Статья посвящена выявлению специфики правовой природы специализированной антикоррупционной прокуратуры и анализу позитивного опыта отдельных европейских стран континентальной правовой системы по институционально-правовому обеспечению деятельности специализированной антикоррупционной прокуратуры, определения ее предметной юрисдикции. Особое внимание уделено выяснению институционально-функциональной трансформации отечественной прокуратуры в контексте новеллизации антикоррупционного законодательства Украины, а также сущности международно-правового обоснования необходимости внедрения антикоррупционной специализации прокуроров.

***

Pronevych O.S. Institute of Specialized Against Corruption Prosecutors in the European Public-Legal Tradition

Article is devoted to the specifics of the legal nature of the specialized against corruption prosecutor's office and the analysis of positive experiences of individual European countries in continental legal system for the Institutional and legal support activities of specialized against corruption prosecutor's office, to determine its subject matter jurisdiction. Particular attention is paid to the elucidation institutionally functional transformation of national prosecutors in the context of the novelization of against corruption legislation of Ukraine, as well as the nature of the international legal justification for the introduction of against corruption prosecutor's specialization.